

Tromsø kommune

postmottak@tromso.kommune.no

Tromsø, 11.07.2025

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Troms, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms og Framtiden i Våre Hender Nord

Høringsuttalelse, Høring og offentlig ettersyn- kommuneplanens arealdel 2025-2036

Tromsø kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen.

Innholdsfortegnelse

Overordnede mål	2
Innspill til Bestemmelser i Tromsø KPA	2
Belysning	2
Om turveger i strandsonen og <i>Friluftsliv_ Merknad</i> fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark samt tema vannmiljø	4
Nr. 19 Tromsdalsfyllinga sør – påvirkning Tromsdalselva	5
Innspill arealformål/ endring av foreslåtte arealformål	5
Tønsnes	5
Elverhøy Radio	5
Solneset	5
Grindneset	6

Overordnede mål

Forum for natur og friluftsliv Troms støtter disse overordnede målsetningene:

Klima i endring

- Vi vil tilpasse oss et klima som er i endring og derfor er klimatilpasning er et hovedgrep i revisjonen.
- Vi vil bygge slik at man unngår naturfare som skred og flom.
- Vil vil sikre blågrønne arealer¹ og flomveier fra marka til sjøen, og ta hensyn til havnivå.

Bærekraftig senterstruktur

- Bydelssenter skal ha boliger for folk i alle aldre, **gode møteplasser² og tilgjengelig grønnstruktur.**

Lavutslippsby

- Vi vil samordne utbygging og transport innenfor eksisterende byområde.
- Vi vil gjøre det enklere å gå, sykle og reise kollektivt.
- Vi vil unngå nedbygging av natur og grønnstruktur.
- **Vi vil ha planlegge for rett virksomhet på rett sted.³**
- Vi vil tydeliggjøre markagrensen på Tromsøya og de bynære områdene på Kvaløya og fastlandet.

INNSPILL: Vi mener målene for Co2- kutt (og hva disse er) bør komme tydeligere frem i for eksempel i omtale av de overordnede målene på nettsider og i selve planen.

Innspill til Bestemmelser i Tromsø KPA

Belysning

Utvendig belysning skal bidra til trivsel og sikkerhet i bebygde områder. Belysningen skal utformes slik at man unngår blinding og lysforurensning. Det skal brukes LED i alle utendørs armaturer.

Vi foreslår følgende tillegg og endringer:

- **Riktig belysning ivaretar naturmangfold og nattehimmelen åpner for opplevelser.**
- **Belysningen skal utformes slik at man unngår blinding og lysforurensning. Oppdatert kunnskap legges til grunn for tiltak.**
- **«Det skal brukes LED i alle utendørs armaturer» byttes til: «Det skal brukes anbefalte lyskilder og lysdesign utendørs. Tidsstyring bør benyttes der det er mulig».⁴**

BEGRUNNELSE:

¹ Vi mener kommunen må være restriktiv med utbygging i strandsonen av hensyn til natur og friluftsliv.

² Disse møteplassene har potensiale for å legges til naturen og vi heier på å løfte frem eksisterende møteplasser som er tilrettelagt (hytter, friluftsområder, naust, bålplasser og gapahuker).

³ Vi støtter tiltaket planvask og krav om planprosess for eldre planer.

⁴ Se note 6 for kilde.

Lysforurensningens skadelige effekt på naturmangfold får stadig mer oppmerksomhet og etater som Statens vegvesen har fremmet denne problemstillingen.⁵ Fortsatt har vi ikke gode nok konsekvensutredninger/regelverk for denne problemstillingen⁶, men organisasjoner som *Bevar Mørket* gjør en jobb med å spre informasjon⁷ og LED belysning har ført til et sterkere lys enn før slik at **samme belysning gir mer lysforurensning med LED**⁸. Vi anbefaler å ta ut punktet om LED og bruke *anbefalte lyskilder og lysdesign*- da kan man justere dersom det kommer bedre produkter eller lignende siden LED faktisk har bidratt til mer lysforurensning indirekte og direkte (blått lys er skarpere). I tillegg vil lysdesign bidra til **smartere belysning med MINDRE lys**.

Å se nattehimmelen har også en stor verdi for kultur, kunnskap og naturopplevelse/friluftsliv. Det er svært vanskelig å se nattehimmelen i Tromsø i dag pga. den ekstrem lysforurensningen.⁹

- Vi arrangerte et webinar om dette temaet og opptak/presentasjoner er tilgjengelig her: <https://fnf-nett.no/troms/adventswebinar-naturlig-natt-verdien-av-en-mork-himmel/>

⁵ <https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/klima-miljo-og-omgivelser/lysforurensning/>

⁶ <https://www.nrk.no/nordland/vil-ha-lover-mot-lysforurensning-eksperter-gar-sammen-for-a-stanse-lysforurensning-1.15200713>

⁷ <https://bevarmorket.no/>

⁸ – Det er mange fordeler ved LED-lys, **men jo billigere de nye LED-produktene er, dess mer øker den globale lysforurensningen**, sier lysdesigner Peter Selmer Eide i Norconsult. <https://www.utemiljo24.no/nyheter/under-en-forurenset-himmel/129779>

⁹

<https://www.lightpollutionmap.info/#zoom=3.15&lat=66.5409&lon=18.0375&state=eyJiYXNlbnRwIjoiTG52XjCaW5nUm9hZCIsIm92ZXJsYXkiOiJ3YV8yMDE1Iiwib3ZlcmxheWNvbG9yIjpmYWxzZSwib3ZlcmxheW9wYWNpdHkiOiIi2MCIsmZlYXR1cmVzb3BhY2I0eSI6Ij1n0=>

<https://www.lightpollutionmap.info/> Interessant å sammenligne med for eksempel Trondheim der de har gjort en innsats for å begrense lysforurensningen.

Om turveger i strandsonen og *Friluftsliv_ Merknad* fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark samt tema vannmiljø.

Strandsone og fjæra er viktige friluftslivsområder- både tilrettelagt, men også i sin «naturlige» tilstand. Også turveier som legges et stykke unna fjæra kan være skadelig for fuglelivet pga. turveien da medfører en kanalisering av ferdsel¹⁰. God balanse i et pressområde som Tromsø er viktig og vi har spilt inn dette hensynet i tidligere medvirkning til KPA Tromsø.¹¹

- **Vi støtter derfor Statsforvalteren i Troms og Finnmark sin uttalelse i deres innsigelse:**

«- Naturlig fjære i byområdet. Mange fjæraområder i og rundt Tromsø by er fylt ut og har dermed reduserte kvaliteter for opphold, men også for naturmangfold. I planbeskrivelsen står det at det er viktig å ta vare på resterende naturlig fjære med hensyn til folkehelse og biologisk aktivitet.

Kommunen skriver videre at det vil etableres en sti for allmenn ferdsel i fjæreområdene. Dette går også frem av plankart og i bestemmelsenes pkt. 13.3 Fjærestei og kaipromenaden, pbl. § 11-9 nr. 6.

Statsforvalteren vil bemerke at det ikke nødvendigvis er slik at all naturlig fjære burde opparbeides med sti og at disse gjenværende områdene som ikke er berørte må behandles med varsomhet. Også i tilretteleggingssammenheng. **Områder som ikke er tilrettelagte kan ha en egen verdi og være viktige å ta vare på i friluftssammenheng. Disse områdene kan også ha verdier for naturmangfold som kan bli forringet ved opparbeiding av sti, eller «turveg» som er begrepet som blir brukt i bestemmelsene. I planbeskrivelsen står det at fjærastien som er lagt inn i plankartet skal berede grunnen for regulering av en slik sti.** Vi finner derimot ikke igjen noe krav til regulering i bestemmelsene, foruten at det for noen utbyggingsområder er tatt med krav om kaipromenade osv. **Dette bør klargjøres og i en reguleringsplanprosess vil det være svært viktig å ivareta naturlig fjære og naturmangfold»**

- **Vi støtter også innspillene fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark om vannmiljø og miljømål:**

Statsforvalteren fremmer innsigelse med bakgrunn i mangelfull vurdering av måloppnåelse og dermed også mangelfull vurdering mot vannforskriften § 12.

Planforslaget med konsekvensutredning gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet og nye inngrep i strid med miljømålene, jf. rundskriv T-2/16 Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis. (Side 21-22, innsigelse til planforslaget, Statsforvalteren i Troms og Finnmark)

¹⁰ <https://tromso.kommune.no/nyheter/2024/10/hamnafjaera-turvei-er-klar-til-bruk> Det må vurderes når slike turveier er forsvarlig- slik at man kan få både tilrettelagte og ikke-tilrettelagte områder i pressområdene.

¹¹ <https://fnf-nett.no/troms/uttalelser/>

Nr. 19 Tromsdalsfyllinga sør – påvirkning Tromsdalselva

Forum for natur og friluftsliv Troms deler Statsforvalters bekymring for Tromsdalselva og elvedeltaet i forbindelse med utbygging på Tromsdalsfyllinga (deres innsigelse til planen, side 32) :

« ... og videre forhold som gjelder stormflo og havnivåstigning og nærhet til Tromsdalselva (elveflom). Dette er spesielt viktig dersom det skal graves og fjernes masser som kan påvirke stabiliteten. Området er trolig også tidevannpåvirket fordi man bør forvente at fyllingsfronten ikke er tett.»

På vår *Natur i nord- konferanse 2024* som omhandlet vassdrag og elvedelta holdt statsforvalter et svært opplysende og urovekkende innlegg om tilstanden til elvedelta i Troms. Der var også Tromsdalen et av eksemplene som vi merket oss. **Tilgjengelig presentasjon og opptak her:**
<https://fnf-nett.no/troms/natur-i-nord-konferanse-og-workshop-vassdrag-og-elvedelta-25-26-november-2024/>

- Vi støtter formål blågrønne strukturer, grønnstruktur, friluftsliv og natur i området Tromsdalselva og deltaet i håp om å bedre vannmiljø, naturmangfold og muligheter for friluftsliv i området. Vi er **bekymret** for planene om idrettsanlegg jmf. sitat ovenfor.

Innspill arealformål/ endring av foreslåtte arealformål

Tønsnes

Det stilles krav om utbyggingsrekkefølge mellom næringsområdet nord og sør for fylkesveien. **Området består av et stort sammenhengende myrområde.** For å begrense tap av natur og klimagassutslipp ved arealbruksendringer skal næringsområdet sør for fylkesvegen ikke bygges ut før næringsområdet nord for fylkesvegen er bygget ut og ferdigstilt.

- Forum for natur og friluftsliv Troms **støtter ikke planene for omregulering av området.** Vi mener dette arealet ikke bør bygges ytterligere ut. Vi viser til vårt innspill til planoppstart for videre begrunnelse og innspill. Vi viser også for øvrig til at Tromsø skal være en lavutslippsby og tilhørende mål som vi mener ikke sammenfaller med planene for Tønsnes og Grøtsund pga. nedbygging av myr blant annet:
https://fnfnett.no/troms/wpcontent/uploads/sites/19/2025/07/Endelig_Horingsuttalelse-Grøtsund-industripark_Tromsø.pdf og her: <https://fnf-nett.no/troms/uttalelser/>

Elverhøy Radio:

Vi viser til vår tidligere uttalelse om boligbygging i dette området **der vi mener natur og friluftsliv bør gå foran behovet for boliger** her:

https://fnf-nett.no/troms/wpcontent/uploads/sites/19/2023/06/Horingsuttalelse-KPA_Tromsø-kommune.pdf

Solneset:

Vi viser til vår uttalelse **mot planene om turveger, infrastruktur og boligbygging i området Solneset.**
<https://naturvernforbundet.no/content/uploads/sites/20/2025/03/Horingsuttalelse-Solneset.pdf>

Grindneset:

Vi mener kommunen i planarbeidet bør sette formål **Grønnstruktur eller naturområde** for dette området av hensyn til friluftsliv, plante og fugleliv. Vi viser til vår uttalelse i dispensasjonssak i samme område: https://fnf-nett.no/troms/wp-content/uploads/sites/19/2022/11/Klage-Grindneset_Tromso-kommune.pdf

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms